

PRAKTIČNI RAD S BIBLIJOM I DOPISNA TEOLOGIJA

DR. MARIJAN JERKO FUČAK

1. Praktični rad s Biblijom

Htio bih da ovo bude zaista praktičan rad s Biblijom. Ne samo govor o njemu. Kao uvod u taj rad dajem samo nekoliko bibliografskih podataka o pomagalima za takav rad.

Za *teoretsko* upoznavanje Biblije preporučujem prije svega pogovore i tumačenja na kraju Biblije (Duda, Kresina, Tomić). Zatim sav niz »Riječ«, osobito komentare starozavjetnih knjiga dosad izišle: Post; Izl, Lev, Br; Jš, Suci, Ruta; Sef, Nah, Hab, Ob, Jona (Rebić, Hohnjec, Bosnar). Veoma preporučujem i netom izišlu knjižicu: Carlos MESTERS, *Evo, sve činim novo*, Metanoja 104, Zagreb, KS, 1991. Osobito je aktualna za prilike koje proživljavamo. Upućuje na sličnost židovske posužanjske situacije i ove naše. Sugerira proročki stav koji treba zauzeti. Upravo su izišle i dvije knjižice koje pružaju osnovne spoznaje o Bibliji: Bonaventura DUDA, *Što je za me Biblija?*, Zagreb, KS 1991; R. BEWES, *Najkraće o Bibliji* (s ilustracijama), Zagreb, KS, 1991.

Za *praktični rad s Biblijom* upravo je izišlo 2. izdanje knjige pod tim naslovom. Tu se daju teoretska obrazloženja zajedničkoga čitanja i upoznavanje Biblije, upute za oduševljavanje ljudi za sudjelovanje u takvim skupinama te mnogo praktičnih primjera za organizaciju i držanje biblijskih predavanja, razgovora, kružoka, razmatranja nad biblijskim tekstom i slikom. U dodatku se navodi hrvatska biblijska bibliografija na hrvatskom jeziku od rata do danas. Bibliografija je podijeljena na odsječke: Hrvatski prijevodi, O hrvatskim prijevodima, Rječnici i gramatike, O Bibliji općenito, Biblijske teme, Zemljopis, povijest i arheologija, Katehizacija i navješćivanje, O Starom zavjetu općenito, Petoknjžje, Povijesne knjige Staroga zavjeta, Psalmi, Mudrosne knjige, Proroci, O Novom zavjetu općenito, Novozavjetne teme, Evanđelja općenito, Povijesnost evanđelja, Sinoptici, Marko, Matej, Luka, Ivan, Isus Krist, Marija, Djela apostolska, Pavao i njegovo djelo, Otkrivenje svetoga Ivana. Na kraju su nabrojena i druga pomagala za rad s Biblijom na hrvatskom jeziku: biblijski filmovi (na kazetama), dijapozitivi, audiokazete, fotogovor, zemljovidne karte i uzorci biblijskih susreta. Kazalo biblijskih mjesta omogućuje da se pronađe metoda za obradu onih tekstova koji se u knjizi obrađuju na različite načine.

Posebno, na kraju, upozoravam na nekoliko nizova koji su počeli izlaziti u nekim časopisima baš kao pomagala za rad s Biblijom u narednoj korizmi posvećenoj Bibliji:

Mnoštvo ili zajednica. Vodič za razmišljanje u zajednici, Pomak, br. 5 i dalje pružit će 10 uzoraka za formiranje biblijske skupine.

Narod Božji i Biblija. Uzorci za liturgijsko-biblijske susrete, Listić Živo vrelo 22/1990. i dalje pruža uzorke za zajedničko otkrivanje poruke u nedjeljnim perikopama.

Biblijska korizma i Praktični rad s Biblijom, Vjesnik đakovačke biskupije 1/91. i dalje nudi mogućnosti i načine rada s Biblijom u biblijskoj korizmi.

Metode za rad s biblijskim tekstovima: Susret ohrabruje (Lk 24, 1–35); *Susret oslobođa* (Lk 19, 1–10); *Hvalospjev životu* (Lk 1, 4–55); *Jedinstvo i razjedinjenost* (Post 11, 1–9) pod zajedničkim nadnaslovom PAK I BIBLIJA, Bilten PAK, br. 8, str. 11–29. Daje se pregled metoda rada s Biblijom (veoma kratko opisanih) te četiri razrađena uzorka za rad s odnosnim tekstovima.

2. Biblijska dopisna teologija

Četrnaesta je godina što na Institutu za teološku kulturu postoji Dopisna teologija. Za upoznavanje Biblije može poslužiti najvećim dijelom njezin *I. ciklus*. On obuhvaća Uvodni tečaj, Novi zavjet I, Novi zavjet II i Psalme.

Uvodni tečaj Dopisne teologije daje sažet i zaokružen pogled u Kristovu poruku, u sputništvo Boga i čovjeka kroz povijest. Podijeljen je u 20 pisama. Svakoga se mjeseca šalju po tri pisma. Pisma osim nauka sadržavaju i pitanja za samostalan pristup te poticaje za daljnje osobno razmišljanje i govor o odnosnim pitanjima vjere. U raznim se gradovima održavaju studijski dani, vikendi i tjedni. Bibliju obrađuju pisma 2–9.

Tečaj Novi zavjet I obrađuje poblize evanđelje i Djela apostolska. Svako od 8 pisama (na 30–40 stranica) donosi sažeto tumačenje odnosnoga spisa Novoga zavjeta. Nakon općega uvoda tumači se cjelokupno Markovo evanđelje, evanđelje djetinjstva Isusova po Mateju i Luki, pet besjeda koje tvore okosnicu Matejeva evanđelja. Put u Jeruzalem po Luki, cjelokupna Djela apostolska te odabrana poglavlja Ivanova evanđelja.

Tečaj Novi zavjet II na sličan način u 8 pisama obrađuje novozavjetne poslanice i Otkrivenja sv. Ivana.

Tečaj psalama gotovo riječ po riječ tumači psalme i novozavjetne hvalospjeve večernjih molitva 1. tjedna Časoslova naroda Božjega. U uvodnom se dijelu svakoga od 8 pisama obrađuju pitanja o psalmima općenito, o njihovu rasporedu u Časoslovu, o autorima psalama, o starosti psalama, o njihovoj povijesti, o Kristovu i kršćanskom moljenju psalama, o vrstama i razdiobi psalama, o poteškoćama moljenja psalama. U svakom se pismu nalazi i po koja suvremena, sa psalmima u pismu tematski srodna molitva, koja pomaže aktualizirati odnosni psalam. Donosi se i više napjeva psalama.

Jasna tumačenja i dostupna postupnost omogućuje sudionicima ispravno čitanje Novoga zavjeta odlomak za odlomkom. Što se mnogima čini nedostupno, protumačeno je jasno i približeno životu. Potonjemu služe osobito pitanja i smjernice za osobno i grupno razmišljanje. Pomoću priloženih upitnika možete provjeriti svoje znanje i razumijevanje. Odgovori se šalju vodstvu Tečaja, koje ih pregledava, ispravlja, ocjenjuje i vraća sudionicima. Na kraju tečaja

polazu se po želji i ispiti. Uvjet za ispit jest jedan studijski tjedan ili dva vikenda ili odgovarajuće vrijeme drugih studijskih skupova. Skupovi se održavaju u više gradova.

2. *ciklus* daje ozbiljan kompendij teologije u 24 pisma tiskana na velikom formatu (1014 velikih stranica). Podijeljen je u četiri kruga: kršćanin pred pitanjima današnjice, Spasovni odgovor Božji u Kristu, Božje spasovno djelovanje po Crkvi, Odgovor na Božje spasiteljsko djelovanje. Bibliju predstavlja 2. krug: Svjedočanstva NZ o Kristu – putovi tumačenja (6. pismo), Isusovo uskrsnuće i spasovno značenje Isusove smrti (7. pismo), Što može povijesno-kritička metoda o Isusu iz Nazareta (8. pismo); Pretpovijest ispunjenja Saveza u Kristu – Stari savez (11. pismo), Božji narod pod obećanjem, krivnjom i novim obećanjem (12. pismo), Kršćanska vjera u stvaranje svijeta i njezino značenje (13. pismo). Biblijom su prožeta i sva druga pisma.